

24. februar 2025

Justitsministeriet – Straffuldbyrddelseskantoret

E-mail: sioe@jm.dk og straffuldbyrddelseskantoret@jm.dk

Vedr. sagsnr. 2023-04656

Rev.

Den rets- og kriminalpolitiske tænketank Forsetes bemærkninger til forslag om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf mv

I skr. af 24. januar 2025 har Justitsministeriets Straffuldbyrddelseskantor anmodet om en udtalelse om et udkast til forslag til lov om ændring af lov om fuldbyrdelse af straf mv.

Den rets- og kriminalpolitiske tænketank Forsete fremsender neden for alene bemærkninger til forslag om etablering af særlige afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte, udvidet adgang til person- og cellevisitation samt fotografering af breve mm (udkastets afs. 3.1) samt udvidelse af kriminalforsorgens mulighed for behandling af personoplysninger om indsatte og andre personer (udkastets afs. 3.6.)

Forsete har taget udgangspunkt i kriminalforsorgens grundprincip, at intet indgreb må være mere indgribende, end formålet tilsiger.

Forsete skal derfor helt generelt anbefale, at begrundelser for beslutninger om indgrebskal være konkrete, og at der skal gøres notat om dem. Dette bør fremgå af lovbemærkningerne.

Formålet med forslaget er at sikre, at indgreb, der er tænkt som muligheder ikke bliver rutine.

1. Etablering af særlige afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte.

Forsete anerkender, at der findes indsatte, der er behov for at beskytte andre indsatte imod og ser gerne, at man drager nytte af andre landes erfaringer. Forsete kan derfor støtte oprettelsen af en vurderingsafdeling for terrordømte og en specialiseret afdeling til placering af særligt farlige terrordømte og radikaliserede.

Vurderingsafdelingen

Det oplyses, at vurderingsafdelingen som hovedregel skal modtage *alle* terrordømte umiddelbart efter domfældelsen bortset fra de 15-17 årige, der kun undtagelsesvis skal anbringes her.

Der er ikke mange oplysninger om, hvilket regime vurderingsafdelingen tænkes at få, udover at der er tale om en høj sikkerhedsafdeling målrettet terrordømte, og at fællesskabet som udgangspunkt skal gennemføres som almindeligt fællesskab.

Under henvisning til kriminalforsorgens grundprincip om at intet indgreb må være mere indgribende, end formålet tilsiger, skal det **anbefales, at alle indsatte vurderes inden anbringelsen**. Anbefalingen skyldes, at terrordømte iht Bjelkegruppens oplysninger dækker over en bred gruppe af indsatte med meget forskellige profiler. Forsete er opmærksom på, at det netop er afdelingens formål, at vurdere den enkelte indsatte ressourcer, men finder, at der bør være opmærksomhed på, at nogle indsatte er senmodne og sårbare, trods det, at de har begået alvorlig kriminalitet og kan være særligt modtagelige overfor de mere hardcore kriminelle

Terrordømte kvinder omtales ikke i lovforslagets bemærkninger. Forsete anerkender, at der også blandt kvinder kan være terrordømte, som andre indsatte skal beskyttes imod, men finder, **at der må arbejdes på løsninger, der ikke i praksis betyder, at disse kvinder pga deres køn og lille antal i praksis bliver dårligere behandlet end mændene og risikerer at blive langvarigt de-facto isolerede**.

Særlige afdelinger målrettet terrordømte og radikaliserede indsatte

Særligt farlige terrordømte og radikaliserede foreslås anbragt på særlige afdelinger. Hermed udvides målgruppen i forhold til vurderingsafdelingernes målgruppe med en gruppe, der ikke er vurderet, og som det er vanskeligt at afgrænse. Oplysningerne om regimet på den særlige afdeling er i realiteten kun beskrevet gennem ønsket om meget høj sikkerhed, om mulighed for sektionering og et ønske om en udvidelse af hjemlen til alene at etablere fællesskab som cellefællesskab med en anden indsat. Derudover søges der om hjemmel til øget person- og cellevisitation. Se neden for.

Forsete er som tidligere nævnt enig i, at der er behov for en specialiseret afdeling til placering af særligt farlige terrordømte og radikaliserede. Forsete finder dog, **at** det forhold at der ikke er nogen tidsbegrænsning på opholdet udover straffens længde, **at** afdelingens målgruppe især fsva de radikaliserede er vanskelig at afgrænse og **at** placering er begrundet i frygt for radikalisering af medindsatte bør medføre særligt stærke retsgarantier, for at opholdet ikke bliver længere end nødvendigt.

Forsete skal derfor anbefale, at beslutning om anbringelse i en sådan afdeling undergives domstolsprøvelse efter straffuldbyrdelseslovens § 112. Endvidere anbefales, at kriminalforsorgen pålægges pligt til at påse, at anbringelsen ikke opretholdes i længere tid end nødvendigt, og at den dømte får lejlighed til at kræve spørgsmålet om fortsat anbringelse på afdelingen forelagt for retten hvert halve år, jf. det princip der gælder for forvarede m. fl. efter straffelovens § 72.

Der er ingen oplysninger om, hvorvidt der planlægges rutinemæssige person- og cellevisitationer, mulighed for selvforplejning, besøg, gårdtur, fritid mm Områder der har stor betydning for de indsatte.

Forsete skal anbefale, at man i forbindelse med fastlæggelsen af regimet er opmærksom på, at selv små forandringer kan have stor betydning for miljøet og skal i den forbindelse henvise til lektor Julie Laursen,

Københavns Universitets forskning. Julie Laursen har bl.a. forsket i miljøet på Herstedvester og to højsikkerhedsafdelinger i to fængsler i Norge.

Udvidet adgang til person- og cellevisitation samt gennemlæsning af breve mm

Kriminalforsorgen har hidtil haft hjemmel til at undersøge indsatte person og opholdsrum samt gennemlæse breve og andre optegnelser af ordens- og sikkerhedsmæssige grunde. Disse tilladelser ønskes udvidet til også at omfatte undersøgelser som led i kriminalforsorgens indsats mod radikaliserings og ekstremisme. Udvidelserne skal omfatte alle indsatte, men forventes hovedsagelig anvendt på specialafdelingerne. Udover en udvidet hjemmel til at foretage undersøgelser ønskes der også en hjemmel til at undlade at orientere den indsatte om, at en undersøgelse har fundet sted, såfremt særlige omstændigheder taler herfor.

Fsva gennemlæsning og tilbageholdelse af breve og andre optegnelser udvides formålet også til at omfatte hensynet til at forebygge kriminalitet.

Forsete finder, at tilbageholdelse af breve og andre optegnelser er en væsentlig indskrænkning i de indsatte privatliv og kun bør ske efter en konkret vurdering med angivelse af formålet og med tilhørende notat, jf. forslaget i indledningen.

Forsete anbefaler at et sådant krav indføres i bemærkningerne.

2. Udvidelse af kriminalforsorgens mulighed for behandling af personoplysninger om indsatte og andre personer

Kriminalforsorgen kan i dag indsamle, behandle og videregive oplysninger om indsatte og personer, som indsatte har kontakt til, til andre myndigheder, hvis ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, hensyn til kriminalforsorgens eller andre myndigheders indsats mod radikaliserings og ekstremisme eller hensyn til at bekæmpe og forebygge kriminalitet taler herfor.

I lovforslaget foreslås denne bemyndigelse udvidet til ved brug af fiktive profiler også at omfatte "andre personer", dvs i praksis alle borgere. Kravet om kontakt til indsatte ophæves hermed.

Forsete finder, at en så kraftig udvidelse, der her er tale om, kræver, at det nærmere præciseres og afgrænses hvem disse "andre personer" er.

Forsete er opmærksom på, at gennemførelse af lovforslaget forudsætter, at kriminalforsorgen udarbejder retningslinjer for brug af fiktive profiler, men finder at gruppen "andre personer" nærmere bør afgrænses og præciseres i bemærkningerne.

På Forsetes vegne

Bodil Philip

Tidl. fængselsinspektør og medlem af Forsetes bestyrelse